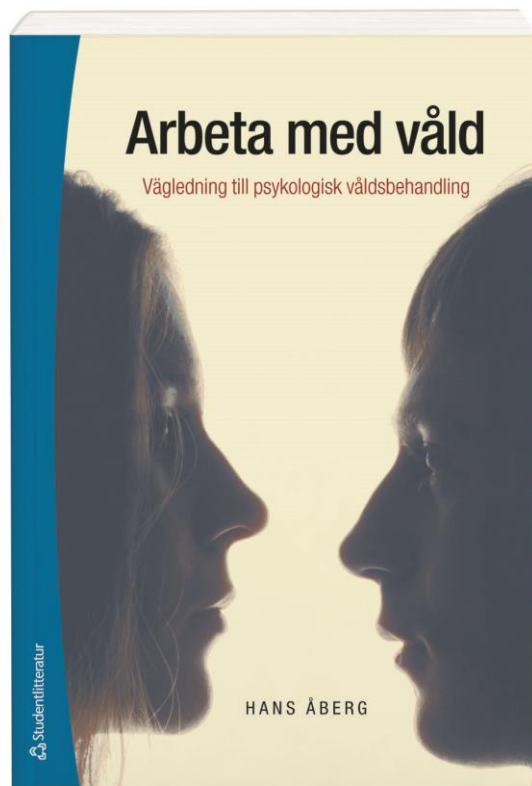

”När jag möter utövaren av våld”

Om att arbeta med våld
Studiedag med Dalarnas familjeterapiförening
i samverkan med Länsstyrelsen Dalarna,
Missionskyrkan Borlänge 21 nov 2017
Hans Åberg

**”Finns det något mer spännande
än att forska på sig själv?!”**

MAN I BEHANDLING FÖR SINA PROBLEM MED VÅLD

360 s | 2014 | Art.nr 37220 | ISBN 9789144086705

Arbeta med våld

Vägledning till psykologisk våldsbehandling

Hans Åberg

Boken har tillkommit som ett projekt inom Riksorganisationen Män för Jämställdhet med projektmedel från Ungdomsstyrelsen

Om författaren och medförfattarna

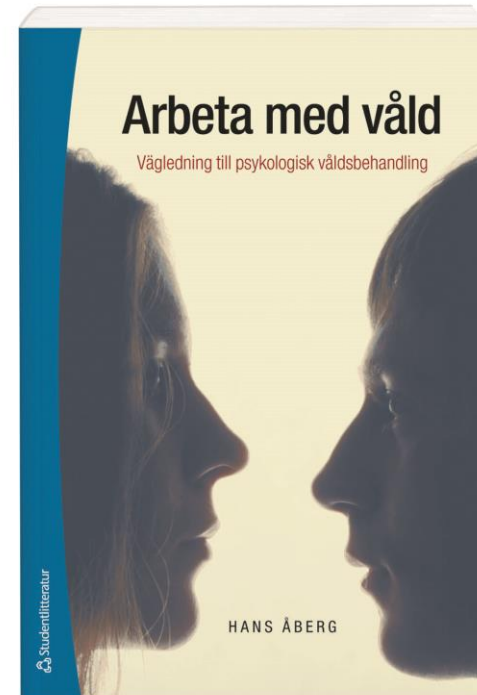
Hans Åberg är leg. psykolog och leg. psykoterapeut, en av initiativtagarna till Mansmottagningen mot våld i Uppsala – MVU, har varit drivande för utvecklingen i Sverige och Ryssland av psykologisk behandling av våldsutövare.

Ann-Sofie Hansson Pourtaheri är leg. psykolog och leg. psykoterapeut vid Rättspsykiatriska enheten vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, föreläsare och utbildare inom våldsbehandlingsområdet.

Lars Jalmert är leg. psykolog och jämställdhetsforskare, professor emeritus i pedagogik vid Stockholms universitet.

DEL I

INTRODUKTION OCH KONTEXT

KAPITEL 1 Män och manlighet – våld och icke-våld

LARS JALMERT

Utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna 14

Feminism 14

Faderskap 15

Utredningar 16

Direkta insatser för pojkar och mot våldsmän 17

”Han vill bara inte slåss!

GUNILLA BERGSTRÖM OM ALFONS ÅBERG 1981

KAPITEL 2 Bakgrund och historisk utveckling

Bokens bakgrund och tonvikt 19

Innehåll och uppbyggnad 24

Kvinnors rätt till frid 27

Barns rätt till trygghet 29

Mäns rätt till frihet från att utöva våld 31

Utövarens ansvar för förändringen av sitt våld 33

Från kvinnofrid till våld i nära relationer 35

**”Det är oansvarigt att låta bli,
nu när man vet hur man gör.**

JENS ORBACK, JÄMSTÄLLDHETSMINISTER,
VID FÖRSTA NATIONELLA BEHANDLINGSKONFERENSEN
I UPPSALA 2006

KAPITEL 3 Behov i dag, utländska förebilder och svenska initiativ

Behov i Sverige i dag 37

Utländska förebilder 40

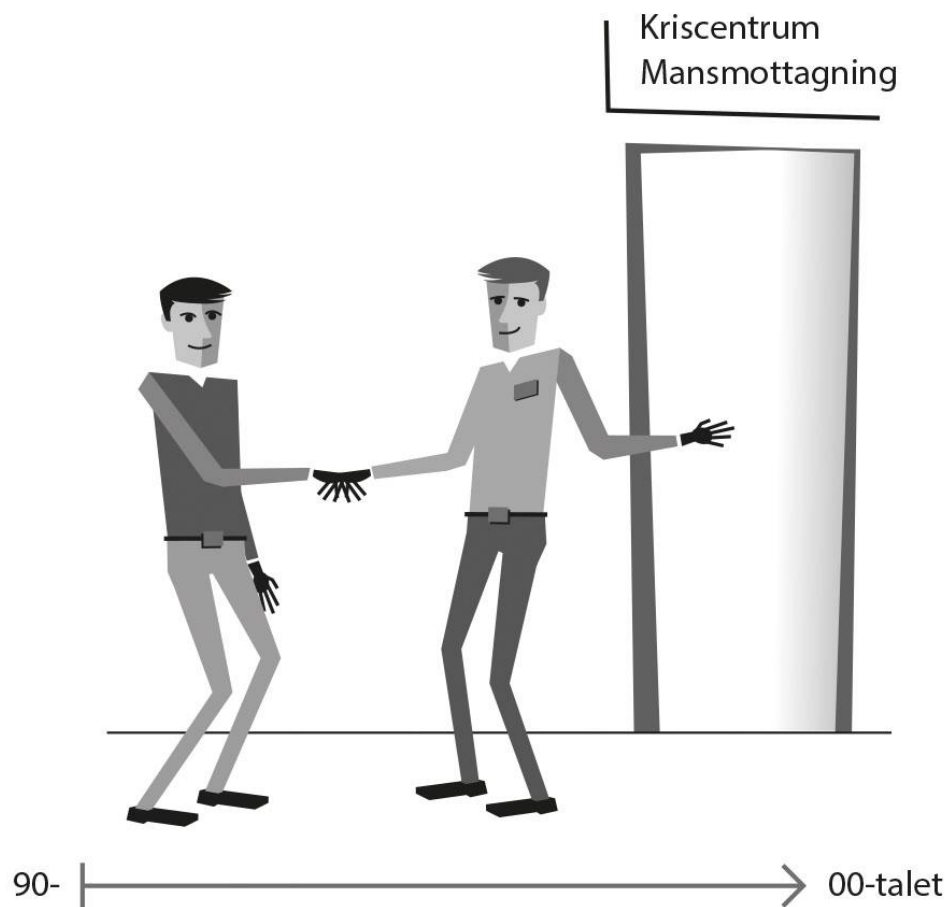
Tidiga initiativ i Sverige 42

Våldsbehandlingens förutsättningar och sammanhang 44

Figur 3.1 Mannens väg till behandling (bild a)

Figur 3.1 Mannens väg till behandling (bild b)

**”Det är slående hur många parter
som är inblandade i arbetet med våld.
Och otillständigt hur lite pengar de får.**

KOMMUNAL TJÄNSTEMAN EFTER KURSDAG OM VÅLD

KAPITEL 4 Teoriers tillämpning

Teoretisk grund och referenser 53

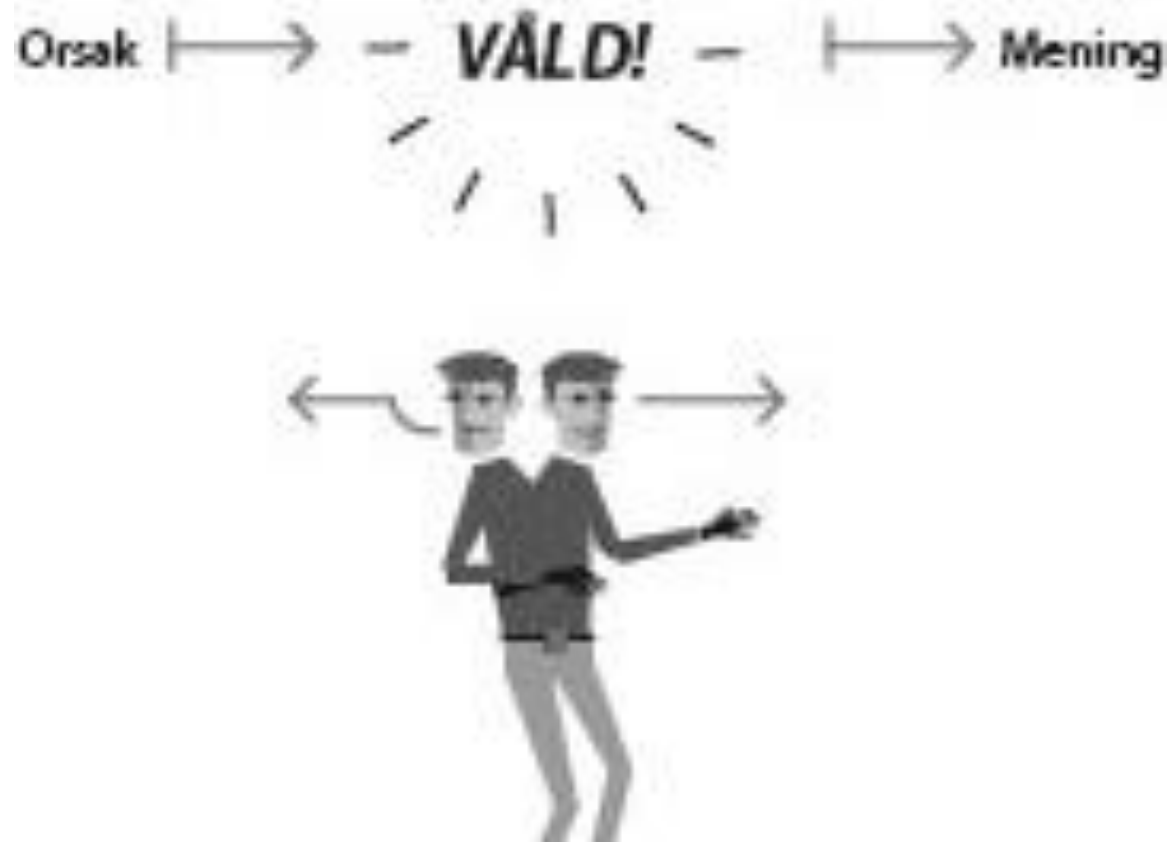
Forskning och litteratur 61

Klinisk evidens 66

Vetenskap och beprövad erfarenhet 67

En humanistisk människosyn 69

**Figur 4.1 Isdals paradigmskifte:
Från våldets orsak till dess mening,
från fokus bakåt till fokus framåt**

”Idag skulle jag vilja se
dina ögon utan vrede.

ADAM ZAGAJEWSKI, POLSK POET, I *ANTENNER I REGN* 2005

KAPITEL 5 Avgränsningar och definitioner

Avgränsningar 71

Behandlare och behandlad 72

Vad är våld och vem är våldsam? 75

Utövare, vittne och utsatt 78

Tabell 5.2 Våldets aktörer

	Man	Pojke	Flicka	Kvinna
Utövare	den vanlige besökaren på en mansmottagning			
Vittne		den vanliga rollen för både pojken och flickan	
Utsatt				den vanliga besökaren på en kvinnojour

**”Allt våld slår upp hål
i den sociala väven.**

OLA LARSMO, FÖRFATTARE, KRÖNIKÖR,
I *UPPSALAS HUSBY*, UNT 2013

DEL II

PSYKOLOGISKT KLINISKT ARBETE MED VÅLD

KAPITEL 6 Att arbeta med våld

Behandlingsfokus 83

En genuint psykologisk uppgift 84

Grundläggande krav 86

Konfidentialitet 88

Bedömning och uppdrag 89

Mottagandet – mottagningen 90

”Aldrig våld!

ASTRID LINDGREN I SITT TAL VID MOTTAGANDET AV
TYSKA BOKHANDELNS FREDSPRIS I FRANKFURT 1978

KAPITEL 7 Psykologisk brottsbearbetning

ANN-SOFIE HANSSON POURTAHERI

Bearbetningen börjar omedelbart 93

Medvetandegöra 94

Våldsanamnes 96

Våld berör även behandlaren 98

Inre konsekvenser 100

Brottet i centrum 100

Tabell 7.1 Våldsanamnes

	Nu	Tidigare i vuxenlivet	Som ung	Som barn
Utövat våld?	ja	ja	nej, inte alls faktiskt	
mot vem?	mot sambon	på krog		
vilken sort?	kränkningar och slag	slag		
Vittne till våld?	inte påtagligt		ja	ja
av vem?			större killar	pappa och mamma
mot vem?			mindre killar	mot varandra
vilken sort?			större och mindre slagsmål	tjafs
Utsatts för våld?	ja, en gång	ja	ja, mycket	nej
av vem?	sambon	svågern	skolkamrater	
vilken sort?	örfil	slag	mobbing	

**”De som inte kan minnas sitt förflutna,
är dömda att upprepa det.**

GEORGE SANTAYANA, SPANSK FILOSOF (1883-1952)
I *THE LIFE OF REASON* 1905

KAPITEL 8 Metoder och situationer

- VASKA, ATV, "den norska modellen" 105
- Modellens fokus och arbetsselement 107
- Fem fokus vid arbete med våld 108
- Våldets upprätthållande faktorer 128
- Gruppbehandling 133
- Individuell behandling 137
- Klassiska respektive unika situationer 139
- Start – första samtalet 140
- Fortsättning – andra samtalet 141
- Det långsiktiga arbetet 142
- Att våldsrelatera 142
- Att skapa en våldsman 143
- Andra samtidiga problem 144
- Barns och ungdomars våld 145
- Våld bland äldre 149
- Att arbeta med många sorters våld samtidigt 150

Figur 8.1 Våldsutövarens ryggsäck

**Figur 8.2 Vittne, utsatt och utövare
i en och samma person (bild a)**

**Figur 8.2 Vittne, utsatt och utövare
i en och samma person (bild b)**

**Figur 8.2 Vittne, utsatt och utövare
i en och samma person (bild c)**

Figur 8.3 Våldets riktning

”Hur ska vi förmedla att våldsbehandling
är ett psykologiskt arbete?
Inte en insats, spruta, tablett, teknik,
metod eller bokstavskombination.

BEHANDLARE

KAPITEL 9 Avslutning och utvärdering

”När är jag klar?” 153

Sista samtalet 155

Utvärderingsmetodik 157

Diskrepans som ska övervinnas 160

Etisk reflexion 161

Behandlingens begränsningar 177

**”Så underligt övertygande det låter
när den som berättar är ett jag.**

KERSTIN EKMAN I *MORDETS PRAKTIK* 2009

KAPITEL 10 Samverkan

Andra institutioner och parter 183

De övriga rollerna i våldsdramat 186

Vittne till våld 186

Den utsatta parten och partnerarbetet 187

Berörda barn 189

Andra anhöriga 190

**”Men nu har jag förstått
att vi ju jobbar med samma sak!**

TACKTALAREN EFTER FÖRELÄSNING
PÅ DÅVARANDE RIKSKVINNOCENTRUM

KAPITEL 11 Genus i arbetsrummet

Könet en förutsättning 195

Genuskonstruktion i behandlingsrummet 196

Kön och våld 197

”Det är bra att vara manlig behandlare” 198

Våldets prevalens, konsekvens och samvariation 199

Fördomar och fakta 202

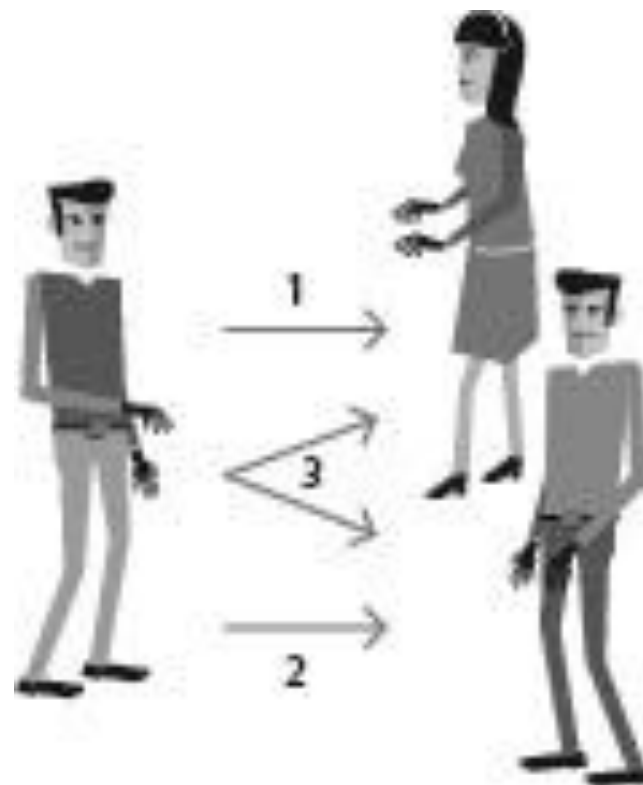
Att vara manlig klient 203

Att reproducera heteronormativitet 204

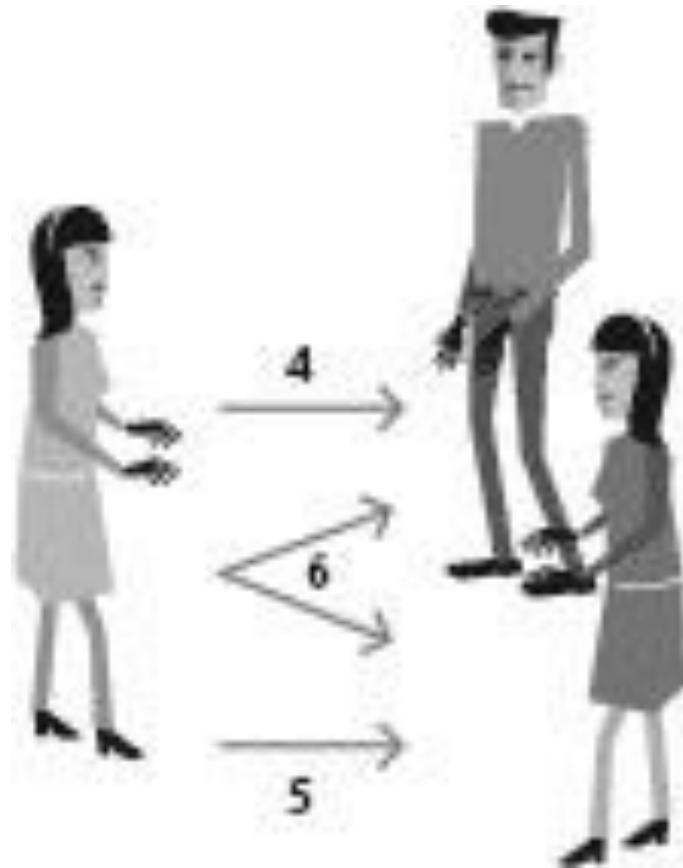
Genuskrav på en våldsbehandlare 205

Önskvärda mansideal 206

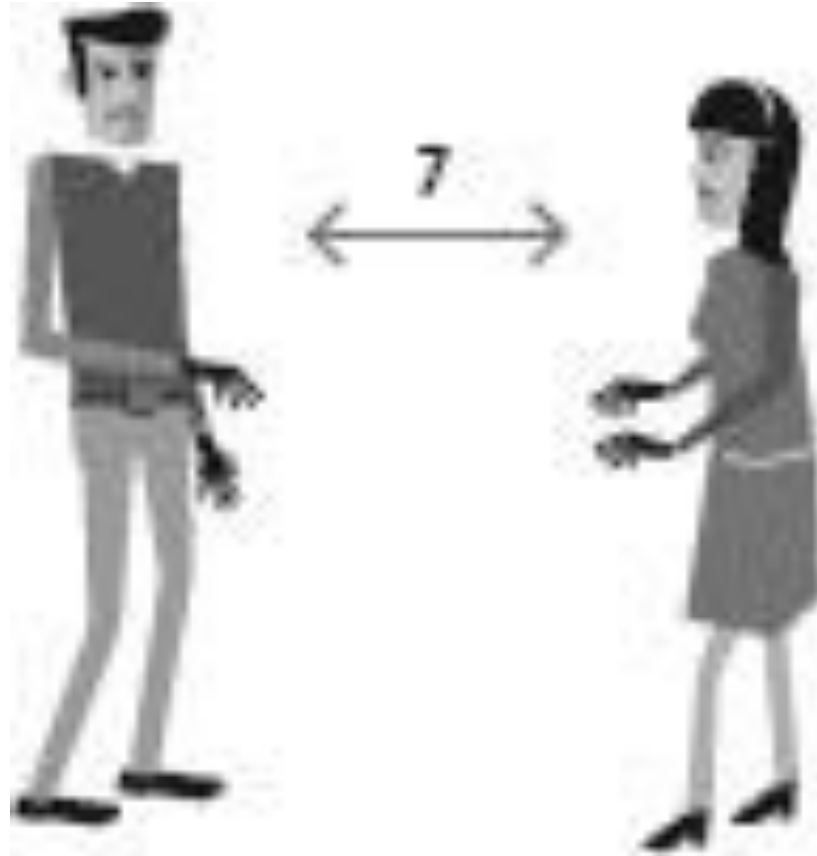

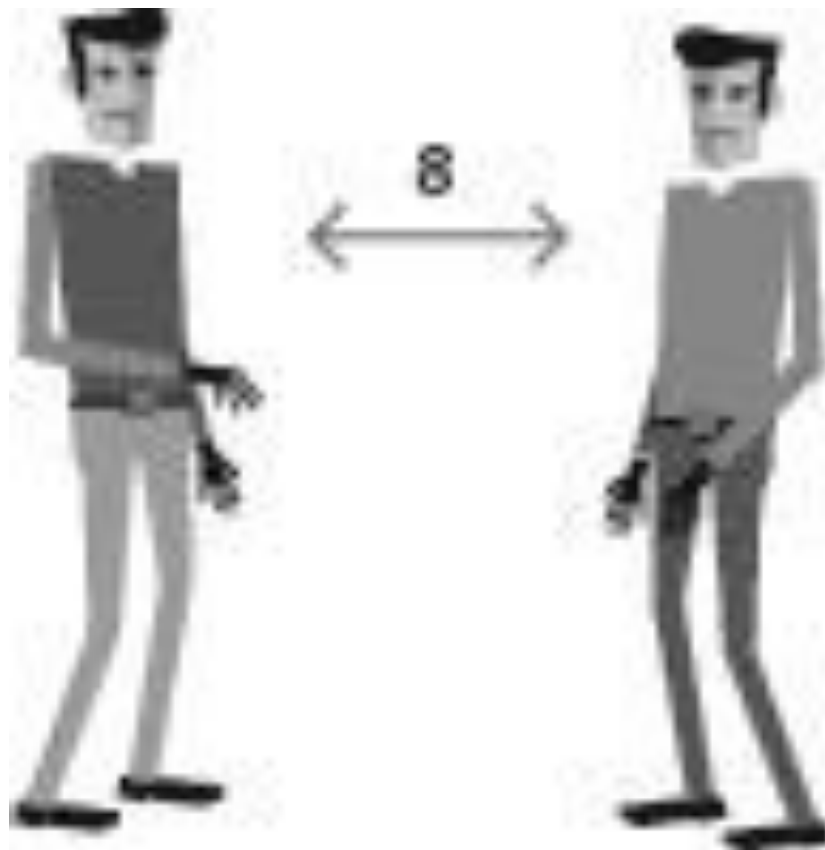
Figur 11. 1 Våldets riktning mellan könen (bild a)

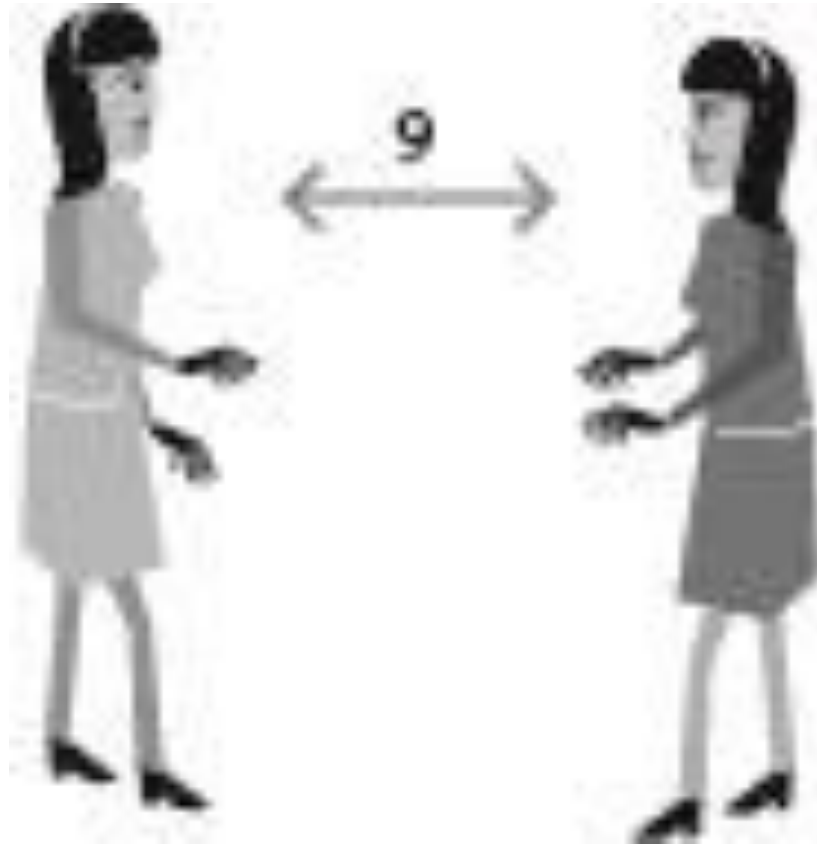
Figur 11.1 Våldets riktning mellan könen (bild b)

Figur 11.1 Våldets riktning mellan könen (bild c)

Figur 11.1 Våldets riktning mellan könen (bild d)

Figur 11.1 Våldets riktning mellan könen (bild e)

”Jämställd är inte slagen.

REPLIK UR FILMEN *KÄLLAN* 2012

KAPITEL 12 Kvinnor och våld

ANN-SOFIE HANSSON POURTAHERI

Kvinnors farlighet och våldsanvändande 211

Att som kvinna arbeta med våld 214

**”Ett liv måste kunna berättas
under människovärdiga former –
i förtroende och utan att detta psykiatiseras
eller utlämnas till obehöriga.**

PER MAGNUS JOHANSSON,
PSYKOANALYTIKER, PSYKOLOG, DOCENT
I *TILL OFULLSTÄNDIGHETENS LOV* 2011

KAPITEL 13 Våldsbehandlaren själv

Egen våldsproblematik och bearbetning 221

Utmaningar för en klassiskt skolad psykoterapeut 224

Handledning 228

Yrkesmässigt sammanhang 229

Uppdraget, arbetsgivaren, frivillighet och tvång 229

Auskultation 230

Kulturella, etniska och religiösa aspekter 233

**”Pippi är snäll. Den som är väldigt stark
måste också vara väldigt snäll.**

ASTRID LINDGREN I *KÄNNER DU PIPPI LÅNGSTRUMP* 1947

KAPITEL 14 I behandling för sitt våld

Brev till Kain 238

Bedömningssamtal med Herodes – inlägg på Värnlösa barns dag 242

Henrik VIII – reflekterande team med genustema 245

Micke 19 – ung och våldsam 252

Niclas 32 – den alternativa filmen 258

Stig 56 – det femtionde samtalet 265

Barbros egen våldsbearbetning 272

**”Det här var annorlunda!
Får man komma två gånger i veckan?**

PERSON MED ERFARENHET AV ANDRA SORTERS BEHANDLING,
EFTER FÖRSTA BEDÖMNINGSSAMTALET

DEL III

RESULTAT OCH REFLEXION

KAPITEL 15 Resultat

Behandlingens trovärdighet 281

Utvärdering och långsiktighet 283

Väsentliga bieffekter 283

”Det här är ju lovande!

ÄRKEBISKOP K G HAMMAR
EFTER STUDIEBESÖK PÅ MOTTAGNINGEN 2005

KAPITEL 16 Tillämpning

Beprovdad erfarenhet 285

Det lätta och det svåra med att arbeta med våld 288

Forskningsbehov 289

”Det är väldigt upprättande att göra gott efter att ha gjort så mycket ont.

PERSON I BEHANDLING

KAPITEL 17 Efterord

Vems är ansvaret? 291

Strategi för arbetet med våld 292

Bokens huvudord 298

**”Varken ondskan eller
godheten är obegriplig.**

ANN HEBERLEIN I *EN LITEN BOK OM ONDSKA* 2010

Kontakt

Firma Hans Åberg
Kälkvägen 3
756 47 Uppsala

073-183 03 65

hans@hansaberg.se
www.hansaberg.se